

PRIKAZI I OSVRTI

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu
historiju

Broj 44, godina XXII
novembar, 2017. [str. 155-
157]

© Monos 2017

Jusuf Mulić, Sulejman Mulić, *Biografski leksikon fakultetski obrazovanih Konjičana, (tom prvi)*

Narodni univerzitet, Konjic 2016.

O gradu Konjicu i njegovoj okolini do danas su napisane različite monografije i spomenice, a sada im se „pridružuje“ i biografski leksikon u kojem su navedeni biografski podaci o školovanju, stručnom radu i naučnom napredovanju magistranata i doktoranta koji su rođeni i započeli školovanje na ovom području, dok su naučnu karijeru nastavili u nekim drugim gradovima. Razlog za pisanje ovakve vrste leksikona su bili brojni fakultetski obrazovani Konjičani, od kojih su mnogi postigli u oblasti obrazovanja visoke položaje, a neki su postali članovi domaćih pa i stranih akademija nauka i umjetnosti. Zbog svega toga, prof. dr Jusuf Mulić i doktor med. Sulejman Mulić, su se potrudili da o njima sastave leksikon pa su tako obavli posao koji iziskuje timski rad, ali obezbijedili i znatna materijalna sredstva na čemu im treba čestitati.

Autori *Biografskog leksikona fakultetski obrazovanih Konjičanja* su uspjeli sastaviti leksikon svih fakultetski obrazovanih Konjičana koji su rođeni u gradu Konjicu i njegovoj bližoj okolini u periodu od srednjeg vijeka do danas, a koji su završili neku višu ili visoku školu, te stekli određena naučna i stručna zvanja. U pripremi je i Tom drugi, pa će njegovim izdanjem biti zaokružena ova, za naše prilike, jedinstvena tema. U prvom su objavljeni podaci o magistrantima i doktorantima, rođenim na ovom području, dok za drugi tom autori propremaju popis svih svršenika viših i visokih škola. Prikupljena građu za Prvi tom podijeljena je u dvije cjeline. U prvoj cjelini su najvažnije (kratke) napomene o samomj Općini Konjic i urbanom razvoju ovog naselja,

historijat i sadašnje stanje konjičkog školstva, te napomene o samom Leksikonu, odnosno o metodološkim dilemama pred kojima su se našli autori, počevši od naslova, pa do sistematiziranja prikupljene građe, preglednosti podataka itd.

U prvim poglavljima prof. Mulić čitateljima vema pregledno iznosi historijit područja grada Konjica i ukratko pregled školstva na ovom području. Područje današnje Opštine Konjic, smješteno je sa obje strane rijeke Neretve, nedaleko od granice dvije regije–regije Bosne i regije Hercegovine. Svaka za sebe ima svoje specifične geografske i prirodno-historijske posebnosti. Egzotičan izgled gradu daje njegov položaj na velikoj rijeci. Otuda i njegov poseban saobraćajni i trgovački značaj. Rijeke Neretva i Bosna spajale su područja Mediterana sa Podunavljem, odnosno Jadransko more sa Panonskom nizijom i središnjim Balkanom. O tome koliki je značaj rijeke Neretve za cijeli ovaj kraj svjedoči i sam naziv grada koji je od XII. do pred kraj XIV. stoljeća nazivan Neretva (župa i grad): župa Bosanska Neretva na desnoj obali u Kraljevoj zemlji s trgovom Konjic kao njenim sjedištem i župa Hercegovačka Neretva u Hercegovoj zemlji (Hercegovini) na lijevoj obali Neretve s trgovom Biograd, kao njenim sjedištem. Pod današnjim jedinstvenim nazivom Konjic se, prema do danas poznatim pisanim izvorima, kao naselje prvi put spominje u jednoj sudskoj presudi Dubrovačkog suda od 16. lipnja (juna) 1382. godine, pa je ta godina utisnuta i u grb ovog grada. Geografski položaj grada je uticao, kako na političku historiju ovoga kraja, tako i na nacionalni sastav njegovih stanovnika. Rijeka Neretva bila je „granica“ između istočne Hercegovine sa srpskom i zapadne Hercegovine sa hrvatskom većinom stanovništva. U čitavoj novijoj historiji, međutim, u gradu i općini Konjic Bošnjaci (Muslimani) su imali apsolutnu većinu. Današnji je teritorijalni opseg Općine Konjic utvrđen Dejtonskim sporazumom u novembru 1995.

godine, kad je razgraničen teritorij između Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske. Ovim sporazumom su nastala i neka nelogična teritorijalna razgraničenja, pa je došlo i do znatnih promjena u broju stanovnika kako u gradu taku i u njegovoj okolini. Grad Konjic je u 1991. godine imao 13.729 stanovnika, a 2013. godine 11.166, što znači da je izgubio 2.563 svojih stanovnika ili 18,7%, a što je dovelo i do znatnog smanjenja djece dorasle za osnovne škole. To je dovelo do zatvaranja brojnih, naročito područnih osnovnih škola.

Kada je riječ o školama riječ, Konjic je, kako se navodi u poglavlju o kratkom historijatu konjičkog školstva, izuzetno cijenio obrazovanje–od državne samostalnosti bosanskih kraljeva, kad je u selu Gornja Bijela djelovalo Visoko učilište, do otvaranja Visoke škole za turizama i menadžment, 2012. godine, na kojoj je organizirana nastava u okviru trogodišnjeg prvog ciklusa studija po Bolonjskom procesu (dodiplomski studij). Prva generacija polaznika ovu je školu završila 2014/2015. školske godine.

Konjic je mjesto o kojem je, od svih bosanskohercegovačkih gradova, napisano najviše veoma vrijednih monografija i različitih spomenica. Autori monografije *Biografski leksikon fakultetski obrazovanih Konjičana* u Predgovoru navode 33 naslova do danas objavljenih monografija o Konjicu i njegovoj okolini a još su napisane i spomenice o preduzećima *Igman* i *Bujica*, te spomenice o zadrugama i konjičkim izviđačima. U Predgovoru su navedeni književnici i drugi autori kao i naslovi njihovih djela, koje su pisali o Konjicu. Iako je ovo mali grad, Konjic i njegova okolina, praktično područje današnje Općine Konjic, kako navede autori u Predgovoru, iznjedrili su nekoliko poznatih ličnosti s višom i visokom školskom spremom, rođenih u četiri historijske etape, od perioda osmanske vladavine do današnjeg doba. Navedeni su i popisi Konjičanja koji su obavljali (obavljaju) sljedeće važne položaje u oblasti

obrazovanja: dekani fakulteta (12), rektor Univerziteta u Sarajevu (1) akademici (3), nastavnici i saradnici fakulteta (95), profesori viših škola (1) i nastavnici katoličkih bogoslovnih fakulteta (8).

Naslov *Biografski leksikon fakultetski obrazovanih Konjičana*, prema mišljenju autora, bio je najprihvatljiviji jer su njime obuhvaćeni i diplomanti viših, a ne samo visokih škola. Leksikon obuhvaća, iako se to naslovom nije moglo naglasiti i sve fakultetski obrazovane, koje su rođene na području Konjica i njegove okoline, odnosno današnjeg područja Općine Konjic. A tu spadaju i oni koji su, sticajem okolnosti, samo rođeni u rodilištima susjednih gradova (Jablanica, Mostar, Sarajevo), ali su djetinjstvo i najveći dio osnovnog školovanja završili u Konjicu. Kako je *Leksikon* hronološki obuhvatio sve Konjičane, od srednjeg vijeka do danas, sasvim je razumljivo da je visok postotak onih koji nisu ovim pregledom obuhvaćeni. Kao opravdanje, autori navode da se mnogi visokoobrazovani Konjičani davno odseli iz svog rodno grada, te da je bilo i onih, koji iz raznih razloga nisu blagovremeno popunili uredno dostavljen Anketni upitnik, što su prateće pojave svih ovakvih istraživanja.

U ovom prvom tomu *Biografskog leksikona fakultetski obrazovanih Konjičanja* nalaze se podaci o 69 magistranata i 87 doktoranata. Zanimljivo je da su za sve njih, osim za jenog magistranta, objavljene i fotografije. Za magistrante su navedeni podaci o završenoj visokoj školi i magistarskom studiju, a

za doktorante su još navedeni podaci o toku školovanja i sticanju naučnih zvanja i dodjeljivanja naslova. Razlike u količini podataka su nastale samo zbog činjenice što je za neke od doktoranata bilo dostupno više biografskih činjenica o njihovom naučnom radu. I za magistrante i za doktorante navedeni su podaci o stručnim i naučnim zvanjima u skladu sa Bolonjskim procesom i nazivima školskih ustanova koje su oni završili do ovog procesa.

Leksikon je štampan u skromnih 200 primjeraka u štampariji „Dobra knjiga“, a u izdanju JU Narodni univerzitet u Konjicu. Na prvoj strani korica je faksimil diplome Anđelka (Engelbertuma) Jurića iz Konjica u Hercegovini o položenom doktoratu iz germanistike na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beču, koja je izdata 21. ožujka (marta) 1918. godine, a pisana je na latinskom jeziku. Na zadnjoj strani korica su fotografije autora i slika grada Konjica na kojoj se vidi ćuprija koja spaja dvije strane, hercegovačku i bosansku.

Pregled korištenih izvora (arhivi, almanasi, bibliografije, časopisi/listovi/novine, enciklopedije, leksikoni, monografije, spomenice, zbornici) i literature odnosi se na oba toma *Biografskog leksikona fakultetski obrazovanih Konjičanja* i pokazuje koliko je trebalo truda da se dođe do podataka objavljenih, za sa, u prvom tomu i uskoro u drugom, koji je u pripremi.

Mina Kujević, prof.

Miroslav Mišić - Put